

Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article:

DEMİRCAN, A. (2021). Naşa Cöngü ve Yayınlanmamış Âşık Ömer Şiirleri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (Özel Sayı), 1-25.

## Naşa Cöngü ve Yayınlanmamış Âşık Ömer Şiirleri


Ahmet DEMİRCAN (\*)


**Öz:** Cönkler, Klasik Türk Edebiyatı ve Tekke Edebiyatına dair de zengin malzemeler sunmakla beraber özellikle Âşık Edebiyatının en büyük ve en önemli kaynaklarıdır. Cönklerde Türk edebiyatı malzemelerinin yanında dua, büyü, halk hekimliği, halk veterinerliği, din ile ilgili bilgiler de mevcuttur. Uzunlamasına açılan şekliyle ve barındırdığı malzeme çeşitliliğinden hareketle “sefine”, “sığırdili”, “dana dili” olarak da anılırlar. Cönkler, Âşık Ömer gibi Âşık Edebiyatının önde gelen isimlerine ait birtakım şiirlere ev sahipliği de yapmaktadırlar. Yazıda şahsi kitaplığımızdaki “Naşa Cöngü”nde olup daha önce yayınlanmamış Âşık Ömer şiirleri ile yayınlanmış olanların kelime ve cümle farklılıkları üzerinde durulmuştur. Cönte 82 mahlaslı, 6 mahlassız toplam 88 şiir, 17 dua ve beddua, 1 hüccet ve 1 şukka bulunmaktadır. Cönte şiiri olan 28 şair şunlardır; Abdülbâkî, Âbî, Âşık Feryâdî, Âşık Ömer, Âşık Şem’î, Âşık Yusuf, Fahrî, Gevherî, Harîkî, Hayretî, Lâ’lî, Lisânî, Meftûnî, Nâbî, Nâimî, Nakdî, Nasûhî, Necâtî, Nesîmî, Nigâhî, Rehberî, Revnakî, Rûhî, Seyyidalioğlu, Seyyidî, Sıdkî, Sipâhî, Vehbî. Bu şairlerden en çok şiir 39 şiirle Âşık Ömer’indir. Sıdkî’nin 5, Gavherî’nin 4, Rûhî’nin 4, Nâimî’nin 3, Lâ’lî, Nesîmî, Seyyidî ve Vehbî’nin ikişer şiiri olup diğerlerinin birer şiiri vardır. Âşık Ömer üzerine yapılan yayımlardan yaptığımız tarama neticesinde, Âşık Ömer’in 9 şiirinin daha önce yayınlanmamış olduğu tespit edilmiştir. Âşık Ömer dışında Gevherî’nin 2, Âşık Yusuf’un 1 şiirinin de daha önce yayınlanmadığı görülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** Cönk, Âşık Ömer, Âşık Edebiyatı, yayınlanmamış şiir, Gevherî

## Naşa Cönk and Unpublished Poems of Âşık Ömer

**Abstract:** Cöunks, although they offer rich materials on Classical Turkish Literature and Mystical Literature, are the biggest and the most important sources especially of Minstrel Literature. Besides Turkish literature materials, there is also information about prayer, magic, folk medicine, folk veterinary medicine and religion in Cöunks. They (Cöunks) are also called as “sefine”, “beef tongue”, “calf tongue” based on their longitudinal shape and the variety of materials they contain. They also host some poems of prominent names in minstrel literature, such as Âşık Ömer. In the article, the words and sentence differences of those published by Âşık Ömer poems that have not been published before are emphasized which are in “Naşa Cönk” in our personal library. In Cönk, there are 88 poems -including 82 with pen name, 6 without pen name- 17 prayer and curse, 1 paper (hüccet) and 1 small letter (şukka). 28 poets who have poetry in Cönk are as follows; Abdülbâkî, Âbî, Âşık Feryâdî, Âşık Ömer, Âşık Şem’î, Âşık Yusuf, Fahrî, Gevherî, Harîkî, Hayretî, Lâ’lî, Lisânî, Meftûnî, Nâbî, Nâimî, Nakdî, Nasûhî, Necâtî, Nesîmî, Nigâhî, Rehberî, Revnakî, Rûhî, Seyyidalioğlu, Seyyidî, Sıdkî, Sipâhî, Vehbî. The most poetry of these poets is Âşık Ömer with 39 poems. Sıdkî’s 5, Gavherî’s 4, Rûhî’s 4, Nâimî’s 3, Lâ’lî, Nesîmî, Seyyidî and Vehbî each have two poems and others have one poem. As a result of our screening from publications on Âşık Ömer,

\*) Doktora Öğrencisi, Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, (e-posta: ahmetdemircan43@gmail.com),  ORCID ID. <https://orcid.org/0000-0002-6466-8945>

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmıştır  iThenticate FOR AUTHORS & RESEARCHERS intihal incelemesinden geçirilmiştir.

it is determined that 9 poems of Âşık Ömer were not published before. Also 2 poems of Gevheri and 1 of Âşık Yusuf have not been published before apart from Âşık Ömer.

**Keywords:** Cönk, Âşık Ömer, Âşık Literature, unpublished poem, Gevherî

**Makale Geliş Tarihi:** 07.07.2020

**Makale Kabul Tarihi:** 24.09.2021

**DOI:**10.53487/ataunisobil.765990

## I. Giriş

İçinde folklor ürünlerini, kişiye özel bilgileri, özellikle de halk şairlerinin şiirlerini barındıran, uzunlamasına açılan deri kaplı defterlere “cönk” denmektedir. Uzun ve ince şekilde olmalarından dolayı cönklere “sığırdili”, “danadili” gibi adlar da verilmiştir (Koz, 1977: 83). Yaygın kabule göre, Türk Dili’ne Cava ve Malaya dillerinden geçmiş olan ve “gemi” anlamına gelen “cönk” teriminden başka yine “gemi” anlamına gelen Arapça “sefine” kelimesi ve bu kelimeden türetilen bazı terkipler de kullanılmıştır. Bu adlandırma, cönklerin uzunlamasına açılan şekli ve bünyelerinde halk kültürüne ait birçok malzemeyi barındırmaları nedeniyle gemiye benzetilmesindedir. (Töret, 2019: 516-517). Cönk kelimesi, Türkçede XV. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmıştır (Kaya, 2012: 9).

Halk, gezici şairlerin uğraklarda söyledikleri türküleri, koşmaları, destanları, hatta hikâyeleri, çok kez aklında tutabildiği kadarıyla, eksik ya da yanlış, kâğıda geçirmiş; maniler, bilmecelerle doldurmuş; kendi hayatıyla ilgili ve kendince gerekli birtakım hastalıkların türlü yollardan tedavilerini, reçeteleri, duaları, büyüleri, tılsımları, özel hayatına ait notları ve daha nice benzerlerini ve benzemezlerini bu kâğıtlara yazmıştır. Böylece sayısız ve birbirlerinden çok farklı cönkler meydana gelmiştir (Gökyay, 1995: 85). Genellikle besmele ile başlanılan cönklerin ebatları farklılık göstermekte birlikte uzunlamasına açılmaktadırlar. Çoğunlukla birden fazla kişi tarafından yazılan cönklerde sayfa rakamı pek kullanılmaz. Şiirler, yazan kişinin bilgi eksikliğinden, unutkanlığından yahut özel tavrından dolayı kimi zaman ölçsüz olabilmektedir. Şiirlerin çoğunun sonunda “temmet” yazılıdır. Başlarına da çoğu zaman türkü, ilahî, koşma, şarkı, gazel gibi şiirin türünü belirten başlık yazılır. Ancak bilgisizlikten kaynaklanan yanlış isimlendirmeler de görülür. Genellikle şairin adının geçtiği kelimenin üstü çizilidir ya da renklidir (Kaya, 2012: 10-11).

17. yüzyılın ünlü şairlerinden olan Âşık Ömer’in doğum yeri, kendi şiirlerinden yola çıkılarak yapılan araştırmalarda kesin olarak belirlenememiştir. Araştırmacılar kendisinin Gözleveli olduğu noktasında birleşmekte ancak Aydın, Kırım ve Konya’da Gözleve’nin bulunması, net tespiti engel teşkil etmektedir. Âşık Ömer’in doğum tarihi de kesin olarak bilinmemekle birlikte araştırmacılar genel olarak 1619 tarihinde birleşmektedirler (Töret, 2019: 519).

Âşık Ömer, ya düzenli bir medrese eğitimi almadan kendini yetiştirmiş ya da iyi bir medrese eğitimi ile dönemin diğer şairleri arasındaki seçkin yerini almıştır. Arapça ve Farsça bilgisine sahip olan Âşık Ömer’in yazdığı şiirlerinden ordu şairi olduğu anlaşıl-  
makta ve 1707 yılında öldüğü tahmin edilmektedir (Töret, 2019: 519).

17. yüzyılda Gevherî ve Karacaoğlan'la birlikte Türk saz şiirinin önde gelen isimleri arasında yer alan Âşık Ömer, geniş halk kitleleri tarafından benimsenme açısından da müstesna bir yere sahiptir. Kendisinden sonra gelen âşıkları etkilemiştir. Asker ocağında bulunması dolayısıyla hem serhat boylarının biraz serbest ve maceralı hayatını yaşayarak dile getirmiş, hem de klasik şiirin mecaz, vezin, kafiye ve edebî sanatlarını, hatta biraz da dilini kullanarak o çevrelerin havasını yansıtmıştır. Kendisinden önce gelen saz şairlerinden farklı olarak klasik Türk edebiyatından büyük ölçüde etkilenmiştir. Daha sağlığında üstat kabul edildiği için kendisinden sonraki şairler arasında onun gibi yazmak bir moda haline gelmiş, bu da halk şiirinin kendi içinde tabii bir şekilde gelişmesini engellemiştir. Onun açmış olduğu divan şiirini taklit cereyanı yüzünden saz şiirinin eski saflığı ve dili fark edilir şekilde bozulmuştur. Geriye bırakmış olduğu 2000'den fazla şiir bırakmıştır (Karahana, 1991: 1).

Âşık Ömer üzerine; Sadettin Nüzhet Ergun (Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri-1935), Fuat Köprülü (Türk Saz Şairleri-1962), Şükrü Elçin (Âşık Ömer-1987), Rıza Fazıl (Âşık Ömer-1988), Saim Sakaoğlu (Türk Saz Şiiri-1989) eserler vermişlerdir. En kapsamlı ve son çalışma ise 2010 yılında Yakup Karasoy ve Orhan Yavuz'un hazırladıkları "Âşık Ömer Divânı"dır.

## II. Cöngün Özellikleri

Naşa Cöngü adından da anlaşılacağı üzere Kütahya'nın Simav ilçesine bağlı Naşa köyünde bulunmuştur. İlk sahibinin kim olduğu, kim tarafından yazıldığı ya da buraya nasıl geldiği gibi sorular yanıtızsızdır. Cönk bizim şahsi kütüphanemizdedir.

Günümüze kadar ulaşmış cönklerin şekil özelliklerine bakıldığı zaman ne kadar iyi muhafaza edilmiş olursa olsunlar yıprandıkları görülmektedir. Genellikle siyah ve kahverengi renkte deriyle kaplı olan cönklerin ortalama 5x10 cm, 15x23 cm gibi ebatları olmakla birlikte sabit bir hacme sahip olmadıkları söylenebilir. (Kaya, 2014: 210) Naşa Cöngü'nün de çok iyi durumda olduğu söylenemez. Kapağı kahverengi deriden olup sırt kısmında yıpranmalar mevcuttur. 11x22,5 cm boyutunda olup 47 yaprak 94 sayfadan müteşekkildir. Birkaç yaprağın kenarı yazıların okunmasını engellemeyecek şekilde eksiktir. Sayfalarda yer yer kirlenmeler ve karalamalar mevcuttur. 46b ile 47a arasında bulunan üç yaprak dipten koparılmış olup eksiktir.

İlk sayfa (1a) aşırı kirlenmeden dolayı okunaksız olmakla beraber cöngün geri kalanı okunaklıdır. Nadir de olsa lekelenme ve mürekkep akmasına bağlı olarak okuma zorlukları mevcuttur. Siyah mürekkep kullanılan cönte sadece şiirlerin başlıkları ve mahlasın geçtiği satır kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Şiirlerin başlık kısmında; şairin adı, sıralamayı belirten harf ve çok azında şiirin türü belirtilmiştir. Bir şiirin kendinden önceki şiire nazire olduğu baş kısmına "nazire" ifadesiyle belirtilmiştir.

Cönkleri yazanlar ile yazım tarihleri hakkında genellikle bilgi bulunmamaktadır (Elçin, 1988: 11). Fakat bazı şiirlerin altına şiirin ne zaman yazıldığına dair tarih atan meraklılar vardır (Koz, 1977: 84). Cönte de dört yerde tarihe rastlanmıştır. Bunlardan ilki bir mühürdeki 1210 tarihidir. Diğer hüccetteki 1223 tarihi olup, diğer ikisi iki şiirin yazım tarihini göstermektedir. Bunlar "12 Muharrem 28" ve "Keteb fi 12 M 228" şeklindedir. Mühürdeki tarih 1795'e, hüccetteki 1809'a, şiirlerin altındakiler ise 15 Ocak

1813'e rastlamaktadır. Bu tarihler cöngün dönemine dair önemli bir bilgidir. Fakat 1813 tarihini taşıyan Sıdkî'ye ait iki şiir aynı yazı karakteriyle yazılmış olup bu durum diğer şiirlerden farklılık arz eder. Bu iki şiirin sonradan cöngü eklendiği kanaatindeyiz.

Cönkte adı geçen Âşık Ömer, Gevherî, Nâbî, Nasuhî, Hayretî, Lisânî ve Sipâhî 17. yüzyılda yaşamış şairlerdir. Hatta Hayretî, Lisânî ve Sipâhî'nin, "Şâirname"sine bakılınca Âşık Ömer'ce yakinen tanındığı anlaşılmaktadır. Nesimî 14. yy., Necâtî Bey 15. yy., Rûhî 16. yy., Meftûnî ve Lâ'li 17. yy., Nakdî 18. yy. ve Âşık Şem'î 19. yy. şairleridir. Bu verilerle cöngün hangi döneme ait olduğunu net ifade edemeyiz. Fakat kanaatimiz cöngün 18. yüzyılda yazılmaya başlandığı ve 19. yüzyılda yazım işinin devam ettiği yönündedir.

Cönkte 82 mahlaslı 6 mahlassız toplam 88 şiir vardır. Cönkte şiiri olan 28 şair şunlardır; Abdülbâkî, Âbî, Âşık Feryâdî, Âşık Ömer, Âşık Şem'î, Âşık Yusuf, Fahrî, Gevherî, Harikî, Hayretî, Lâ'li, Lisânî, Meftûnî, Nâbî, Nâimî, Nakdî, Nasuhî, Necâtî, Nesimî, Nigâhî, Rehberî, Revnakî, Rûhî, Seyyidalioglu, Seyyidî, Sıdkî, Sipâhî, Vehbî. Bu şairlerden en çok şiir 39 şiirle Âşık Ömer'indir. Sıdkî'nin 5, Gavherî'nin 4, Rûhî'nin 4, Nâimî'nin 3, Lâ'li, Nesimî, Seyyidî ve Vehbî'nin ikişer şiiri olup diğerlerinin birer şiiri vardır. Şiir dışında sadece 7a'da dua ve beddualar ve iki sayfada hüccet ile şukka (8b ve 32a) bulunmaktadır. 4a, 42a, 44a'daki üç şiir hareketli olup diğer şiirler harekesizdir. Âşık Ömer üzerine yapılan yayımlardan yaptığımız tarama neticesinde, Âşık Ömer'in 9 şiirinin daha önce yayımlanmamış olduğu tespit edilmiştir. Âşık Ömer dışında Gevherî'nin 2 ve Âşık Yusuf'un 1 şiirinin de daha önce yayımlanmadığı görülmüştür.

Cönkün kime ait olduğu ve nerede yazıldığı hakkında da net bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat cönkte bazı isimlere ve yer adlarına rastlanmıştır. 1a'da "Hasanağa köyü imamı ve ihtiyarları", 8b'de "Kite kazasına tabi Hasanağa karyesi" adları geçmektedir. Kite kazası Bursa'nın eski kazalarından olup şimdiki adı Ürünlü'dür. Günümüzde Nilüfer ilçesi sınırlarında kalan Kite ile Hasanağa köyü birbirlerine çok yakındır. 32a'daki şukkada ise "Sinob kazası Karasu Cami" adı geçmektedir. Bunun dışında 1b'de şu ifadeler yer almaktadır: "Bi-mennihi teâlâ hâlâ bu mektup Asitane-i aliyyede Ayasofya Mehmet Molla Malatyalı", "Beyânın koçduran dilberdin ey dil İhtirâz eyle mücerred yer yıkılır bir bina elinde Biliverse Mehmet Molla". Bu ifadelerle göre bu cönk bir zamanlar İstanbul Ayasofya'da Malatyalı Mehmet Molla'nın elinde olmuş olabilir. Bu ismin dışında ilk sayfada "İsmail", "Derviş" ve "Süleyman" isimlerine rastlanmıştır. Cönkte 11 farklı yerde mühür de vardır. Bunlardan üçü okunmaz vaziyettedir. İki mühür ikişer kez basılmış olup birinde "Hacı Ahmet" diğerinde "Yâ Muhammed kıl şefaât ümmetindir İshak" yazmaktadır. Diğer mühürlerde ise; "Yâ Muhammed kıl şefaât ümmetindir bende Osman 1210", "Bende-i Hüdâ Ali", "Mestan", "Prevezeli Hüseyin" yazmaktadır. Mühürlere ve farklı türdeki el yazılarına bakılınca cöngün çok kez el değiştirdiği söylenebilir. Fakat yazı karakterine bakılınca cöngün büyük kısmının tek bir elden çıktığı anlaşılmaktadır.

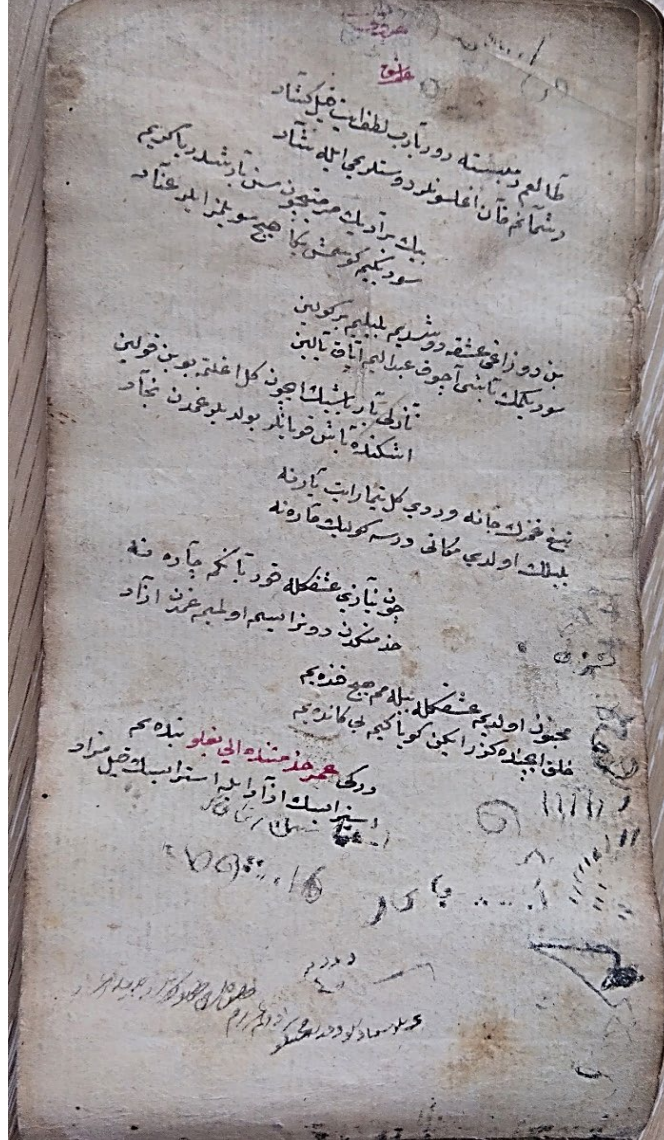
Cönkler yazılı kültür ile sözlü kültür arasında bir geçiş olarak kabul edildiği için şiirlerde çok fazla varyantlaşma görülmektedir. Sözdendir yazıya aktarmalarda şiirlerde değişiklik meydana gelmiş, bazı şiirler başka şairlere mâl edilmiş veya şiirlerde eksilmeler,

çoğalmalar olmuştur. İmlâ hataları ve ölçü bozuklukları da sıkça karşılaşılan durumlardır (Aksoyak, 2016: 5). Bunların hepsi bizim cöngümüzde de çokça bulunmaktadır.

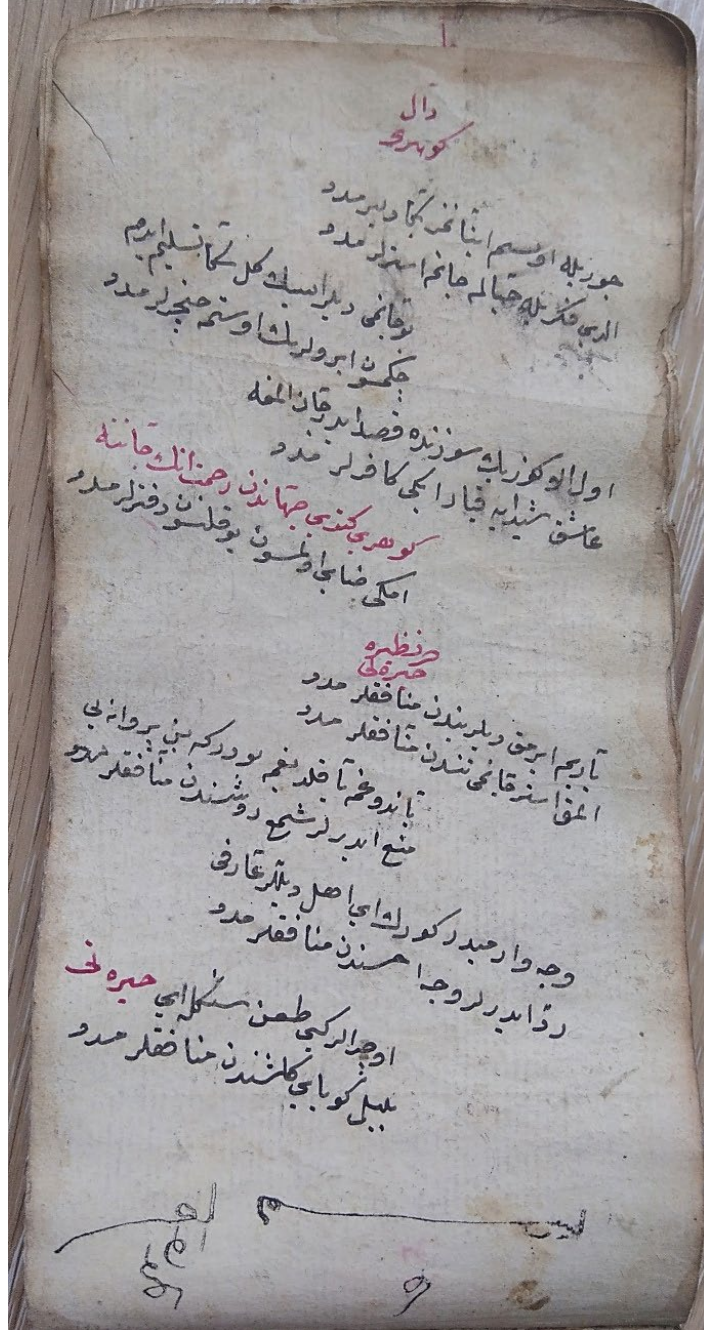
**Resim 1** Naşa Cönkü



Resim 2 16b'deki Âşık Ömer Şiiri



Resim 3 14b'deki Gevherî ve Hayretî Şiirleri



**III. Cönkün Muhtevası ve Yayınlanmamış Şiirler<sup>2</sup>**

Cöngün sayfa sayfa içeriği şöyledir:

**1a:** Çok kirli olup okunaksızdır. “*Hasanağa köyü imamı ve ihtiyarları*” ibaresi geçmekte, “*İsmail*” ve “*Derviş Süleyman*” imzaları bulunmaktadır. Sayfada anlam bütünlüğü olmayan şiir ve düz metin parçaları vardır.

**1b:** Bu sayfada; “*Bi-mennihi teâlâ hâlâ bu mektup Asitane-i aliyede Ayasofya Mehmet Molla Malatyalı*”, “*Beyânın koçduran dilberdin ey dil / İhtirâz eyle mücerred yer yıkılır bir bina elinde / Biliverse Mehmet Molla*” ve “*Ya Ali*” ibareleri ile dört farklı mühür olup mühürlerde şunlar yazmaktadır: “*Yâ Muhammed kıl şefaât ümmetindir bende Osman 1210*”, “*Bende-i Hüda Ali*”, “*Mestan*”, “*Prevezeli Hüseyin*”.

**2a:** Gevherî'nin “*Lütfu kerem eyle ey seher yeli*” ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Elçin, 1998: 108).

**2b:** Âşık Ömer'in “*Âdemin şehri-i vücûdu oldu mâ'mûr ibtidâ*” ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Ergun, 1935: 129; Karasoy ve Yavuz, 2010: 90). Y.K./O.Y.'deki şiirin üçüncü dörtlüğü bizim şiirimizde yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir:<sup>3</sup> *akdem/hazret - buldu/oldu - meşhur/şehvâr - olıcak/bulıcak, çâr-ı / çâr - lütüfla/lütüfıyla - Doldu bî-sûret serâpâ ay gün oldu revân/Buldu ten sûret serâpâ âb u gil oldu ayân - zikr-i Mevlâ/hamdülillah - dem ol/Âdem - vech-i çâk/nûr-ı vech-i - nûrunda/yüzünde - asâsını taktılar/esâsını yıktılar - İblîs'i harâma attılar/İblîs harâma aktılar - Bölüp/Baş vücûd - mağdûr/mağfur.*

**3a:** Abdülbâkî'nin “*Çıktı sürdü ekti biçti döğdü harman iptidâ*” ayaklı, dört dörtlüklü şiiri vardır.

**3b:** Âşık Feryâdî'nin “*Ağlamaktan hasretiyle yandı bağrım merhabâ*” ayaklı, dört dörtlüklü şiiri vardır.

**4a:** Mahlassız iki şiir olup bunlar, dört dörtlükten oluşan “*Eller ne güzel yaraşır*” ayaklı ve üç dörtlükten oluşan “*Aşkının derdinden n'olduğum bilmem*” ayaklı şiirlerdir.

**4b:** Âşık Ömer'in “*Şu'le vermiş âfitâba şimdilik bir mâh-tâb*” ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 112). Y.K.-O.Y.'de beş dörtlükten müteşekkil olan şiirin ikinci dörtlüğü cönkteki şiirde yoktur. Cönkteki şiirdeki ikinci dörtlük Y.K.-O.Y.'de dört, dördüncü dörtlük ise beşinci dörtlüktür. Yayınlanmış şiirle bu şiirin arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *ile/eyle - cenâb/sevâb - saklasın/saklaya - âfitâba/kâinâta - olamam/olurum -*

<sup>2</sup> Kolaylık sağlaması bakımından; Sadettin Nüzhet Ergun'un (Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri), Yakup Karasoy ve Orhan Yavuz'un (Âşık Ömer Divanı) ve Şükrü Elçin'in (Gevherî Divanı) çalışmalarını belirtirken “S.N.E.”, “Y.K/O.Y.” ve “Ş.E.” kısaltmalarını, cönkteki yaprakları belirtmek için “1”den başlayarak rakamları, sayfaları belirlemek için “a” ve “b” harflerini ve silik veya okunamamış kısımlar için “...” ve “:?” işaretlemelerini kullandık.

<sup>3</sup> Bu ve bundan sonraki tüm kıyaslamalarda ilk kelime, kelime grubu ve mısra cönkümüzdeki şiir- den alınmıştır. İkinci kelime, kelime grubu ve mısra kıyasladığımız çalışmadandır.



*bulamam kime hâlim/bulunmaz sırr-ı derdim - bî-vefâya/bî-vefâdır - yaş ile doldu hem/yaşına oldu - pervâ/perî - sözüm/sözü - cevher/gevher - kül oldu vücudum zîrâ/cis-mim hem kül oldu körpe - nasr/hüner - Hatırım eyler/Hatırın eyle - güde/güder - Gönlüne şefkat gelir mi yâr diye gönlün nece/Gönlüme şefkat gelip yârim diye gönlün n'ider - ede/eder - Hangi dildâre arz et edegör refî'/Hâlini ol yâre arz et ede-gör ref-i.*

**5a:** Âşık Ömer'in "Dâmeniyle dem-be-dem veçhin anın örter sehâb" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 115-116). Y.K-O.Y.'deki şiir beş dörtlükten oluşmakta olup cönkteki şiirde dördüncü dörtlük yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Rûyuna/Veçhine, gitti etmez ay/ay kendini etmez - Anlamaz mı güyya eksikliğini/Tanımaz mı bilmezem eksikliğin - hüsnüne garrâlandığıçün/hüsne garrâlandığıçün - anın vurur/onun örter - âhıdır/âhırdır - Kâkülün/Perçemin - meğ-ger/siyâh - ana/ona - hâline şimdi meğ-ger sensin o hem/içre şimdi kim meğ-ger sensin ehem - kirpiklerindir/kirpiklerinle - bir nazar/bir kez nazar - hicrânla olsun/olsun firâkına - yıllardır/demlerdir - yasadandır/yasadanıp.*

**5b:** Âşık Ömer'in "Mushaf-ı hüsnün hakıçün pür-cefâ sensin sebep" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 119). Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *dilberâ/Mustafâ - gavgâ-ı nîzâ'a/gavgâ vü nîzâya - âlemde destân/halk içre rûsvây - pür-cefâ/dilberâ - Ol benim selv-i revanım gelmez oldu/Ey benim serv-i bülendim gelmez oldun - Hâsılı berbâdına ey bî-vefâ/Dâimâ bed-mest edâya sâkiyâ - Ol benim selv-i revanım gelmez oldu/Ey benim serv-i bülendim gelmez oldu - Hâsılı berbâdına ey bî-vefâ/Dâimâ bed-mest edâya sâkiyâ - âhın/aşkın - nâra men/nâra ben - Andelib şevk ile hem yanmadayım hâre men/Onun için derdime hiç bulmadım bir çâre ben - Keyfiyet ahvalimi çokça mı söyledim yâre men/Korkarım bu derd ile kem söyledim dildâre ben - Tâ bu denli mest etmeye sâkiyâ sensin sebep/Hâsılı berbâdına ey bî-vefâ sensin sebep - çektığimi bir gül-i/çekticeğim bûlbül-i - kadrini/kadrin - yine/yine ol - Dilberâ mevtime zâlim/Âkâbet mevtime dilber. Ayrıca bu sayfaya "Hacı Ahmet" yazılı üç mühür vurulmuştur.*

**6a:** Bu sayfada iki şiir vardır. İlk şiir "Bâkî" başlığı ve mahlasıyla dört beyit halinde yazılmış olsa da şiir Bâkî'ye değil Rûhî'ye aittir. (Rûhî-i Bağdadî, 1287: 111-112) Cönkteki şiirde ikinci beyit şiirin orijinalinde üçüncü beyit, üçüncüsü ise ikinci beyittir. Dördüncü beyit ise eksiktir. Cönkteki şiirin matlaı şöyledir: *"Değil çün nâr-ı aşkın sine-sûzan olmağa bâis / Nedir ey dil-i sad pâre biryân olmağa bâis"*. İkinci şiir de Rûhî'nin olup matlaı şöyledir: *"Kibar hattın olmaz çünki hayran olmağa bais / Ne der lâ'l-i lebin çün böyle handân olmağa bais"*

**6b:** Burada Rûhî'ye ait iki gazel vardır. İlk şiir normalde beş beyitten oluşmakta iken bu gazelin üçüncü beyti cönkte eksiktir (Rûhî-i Bağdadî, 1287: 115). Cönkteki şiirin matlaı şöyledir: *"Biz anın-çün çekmeziz câm-ı şaraba ihtiyâc / Kim ezelden etmişüz huni çekerler imtizâc"*. Yine orijinalinde beş beyit olan diğer gazelin üçüncü beyti cönkte eksiktir (Rûhî-i Bağdadî, 1287: 113-114). Şiirin matlaı şöyledir: *"Etme derlerse gam-ı lâ'liye yârin imtizâc / Ölsüm etmem ehl-i hikmetten temennâ-yı ilâc"*.

**7a:** On yedi tane dua ve beddua vardır. Bir dua ve bir beddua örneği şöyledir: “*Hasret olsa murâdı hâsıl ola zâyi olmuş nesne ele gire. / Düşmanı uyarır zarar ve ziyân her cânîden karşı gele zarar göre.*”

**7b:** Sıdkî’ye ait altı beyitlik bir şiir bulunmaktadır. Şiirin matlaı şöyledir: “*Ey dîl gözüün aç her meh-i garrâya inanma / Benlik ile kamet-i tûbâya inanma*”. Sayfadaki iki mühürde “*Yâ Muhammed kıl şefaât ümmetindir İshak*” ifadesi bulunmaktadır.

**8a:** Bu sayfada iki şiir olup ilki Sıdkî’ye ait altı beyitlik bir şiirdir. Matlaı şöyledir: “*Göntül vermen meded dilber-i melek simâya el vermez / Yanıp pervâne-veş şem’i dahi zîbâya el vermez*”. İkinci şiir ise hüzzam başlığı altında dört dörtlükten ve nakarat dizelelerinden müteşekkil bir şiirdir. Sekiz heceli şiirin ayağı “*Teslim ide kim bu canım*” olup, nakarat mısraları şöyledir: “*Gâyetle hem beyaz sîne / Ve hem şâyeste güzelsin*”

**8b:** Bu sayfada 1223 tarihli bir hüccet ve bir mühür bulunmaktadır. Mühürde “*Yâ Muhammed kıl şefaât ümmetindir İshak*” ifadesi vardır.

**9a:** Âşık Yusuf’a ait dört beyitlik bir şiir bulunmaktadır. Âşık Yusuf hakkında daha evvel iki yazı kaleme alınmış ve bilinen tek şiiri yayımlanmıştır (Eren, 1973; Sakaoğlu, 1995). Hakkında çok az bilgi olan âşığın tespit edilmiş bu ikinci şiiri şöyledir:

Hak seni övmüş yaratmış âşığa ne ihtiyâc  
Ben cemâlin şem’ine pervâne oldum lâ-ilâc

Böyle bir âlî-cenâb sen ki hem dahi âlî-habâb  
Serine ey şâh-ı âlem yâr-ı haktan indi tâc

Şevket-i hüsnün senin leşker döğer cin üstüne  
Leblerin fülful saçın dürr-i hateninden aldı bâc

Ey **Yusuf** şükr eyle kim bir böyle şâh-ı bendesin  
Gözleri şâh-ı Acem’den bin tümen ister harâc

**9b:** Bu sayfada iki şiir vardır. İlk şiir Necati Bey’in “*Câm-ı hecrün nûş eder pervâne-ler gördün mü hiç / Yoluna cânlar verir merdâne-ler gördün mü hiç*” ayaklı şiiri olup daha önce yayımlanmış olanı ile bazı farkları vardır (Tarlan, 1963: 168). Cönkteki şiir dört beyit olup bilinen şekli beş beyittir. Üç ve dördüncü beyitler cönkte olmayıp sadece üç beyit ortaktır. İkinci şiir ise Lâ’lî’nin Necati Bey’in bu şiirine yaptığı naziredir. Dört beyitten müteşekkil şiirin matlaı şöyledir: “*Ey sabâ ver gel haber canâne-ler gördün mü hiç / Gamzesi kâfur gözü mestâne-ler gördün mü hiç*”.

**10a:** Burada iki şiir vardır. İlk Nâbî’nin beş beyitlik şiir olup matlaı şöyledir: “*Sakın terk-i edepten kûy-ı mahbûb-i Hüdâ’dır bu / Nazargâhı ilahîdir makâmı Mustafa’dır bu*”. Diğer şiir ise Nâbî’nin şiirine “Sıdkî” tarafından yapılan dokuz beyitlik naziredir. Şiirin matlaı ise şöyledir: “*Be-gâyet kıl teşzîb dil ki sahn-ı pûr hayâdır bu / Mahalli manzârı bari-i resûl rabbenâ dir bu*”. Bu şiirin sonunda 12 Muharrem 1228 tarihi yazılıdır ki bu da 15 Ocak 1813 tarihine denk gelmektedir.

**10b:** Âşık Ömer'in "Kaşı siyah kiprik siyah gözler elâ gördün mü hiç" ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 136). Y.K-O.Y.'deki şiir beş dörtlükten oluşmakta olup buradaki ikini dörtlük cönkteki şiirde bulunmamaktadır. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *yârimdir/yârimden - Kaşı siyah kiprik siyah gözler/Kirpiği kaşı siyah çeşmi - Var mıdır bir ben gibi başına kalmış/Var mı ednâ gibi cânâ başa kalmaz - Uğruna dembedem/Uğruna her dembedem - şedâ/sevda - dehr-i/dehre - Ona dostum deyü andı beni hû edip/Adını dost diyerek andırdı hû eydüp - hâ/hâke.*

**11a:** Âşık Ömer'in "Var ise utanma söyle kemliğim gördün mü hiç" ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 137). Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Bir gece benimle تنها oynayıp/Sohbet edip benim ile oturup - Bâd/Yel - aslına/ash ne - Nice/Asla - Hatırımı ele alıp bir kez ben/Hatırım ele alıp bu derdimi - adû-i bed-likaya bir güzâr virdin/rakîb-i nâ-sezâya bir âzâr urdun - olup yüzünde hallerin/olur yüzündeki zülfün - Âşık Ömer feryâd eder/feryâd eder Âşık Ömer - Bir gece tenhâ beni sîneye/Sen beni bir gece tenhâ sinene.*

**11b:** Meftûnî'nin "Defter-i divân yâre derkenar olmak da güç" ayaklı, dört dörtlüklü şiiri bulunmaktadır.

**12a:** Âşık Ömer'in "Gözlerimden dem be dem hasret yaşın dökmek de güç" ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır.(Karasoy ve Yavuz, 2010:138) Y.K-O.Y.'de bu şiir beş dörtlük olup dördüncü dörtlük cönktekinde yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *zülfündeki/zülfün gibi - Muhûtime/Aynıma - Bilinmezde olan ahdi terk edip/Aramızda ahd olanı anmayıp - kaşların çatıp işim ettin zâr zâr/kaşın çatıp aklımı etti târmar - Ayrılık camın elinden/Lebleri âb-ı zülâli - muhibbemdir/mehcebînimdir.*

**12b:** Nasûhî'nin "Ol mâhın vasluna ermez sabr-ı Eyyûb ömr-i Nûh" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri vardır.

**13a:** Sıdkî'ye ait "Şöyle bir dehri fitnedir mihr-i nev yâr eldedir / Râh-ı aşkdan bihaber uşşâkı herbar eldedir" matlâli, sekiz beyitlik bir şiir vardır.

**13b:** Âşık Ömer'in "Ehl-i bezmin sâkiyâ bağçesi bağdır kadeh" ayaklı dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayınlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 140). Y.K-O.Y.'de bu şiir beş dörtlüklü olup dördüncü dörtlük cönkteki şiirde yoktur. Yayınlanmış şiirle bizim şiirimiz arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Şâzeli/Şâdılık - Bağçesi bağdır/bağçe vü bağdır - pazar/bâzârı - ansız/onsuz - anların/onların - Hâc-ı âşkın sırrına vâkıf her âdem /Âşık mey gibi hem bir keyf-i hemdem - Âdem şevk-i muhabbet gibi bir dem /Hiç bunun bezmi gibi bir bezm-i hurrem - sâfi merhem/yâr u hemdem - buldu neng eder/bulduk nîg-nâm - Kâhı zerrin-i kandil yana/Zerrîn kandilidir yanar.*

**14a:** Bu sayfada iki şiir vardır. İlk şiir Âbî'nin dört beyitlik şiiri olup matlâli şöyledir: "Ey hoş ol demeğe ede yârimi mestâne kadeh / Eşk-i lâ'lin lebi ile nice boyana kadeh". İkinci şiir ise ilk şiire "Lâ'lî'nin yaptığı dört beyitlik bir naziredir. Bu şiirin matlâli ise

şöyledir: “*Devr olur meclis-i bin naz-ile rindân kadeh / Sâkîyâ döndür bugün haylice yârâne kadeh*”.

**14b:** Bu sayfada iki şiir olup ilki Gevherî’nin şiiridir ve daha önce yayımlanmamıştır. Şiir şöyledir:

Cevr-ile olsam inanmaz bana dilber meded  
Aldı fikr-ile hayâlîm canım isterler meded

Bu canımı diler isen gel sana teslim ederim  
Çekmesin ebruların üstüme hançerler meded

Ol elâ gözün sözünde kast eder can almağa  
Aşk-ı şeydâya kıyar iki kâfirler meded

**Gevherî** gitti cihândan rahmet anın cânına  
Emeği zâyî olmasın yoklansın defterler meded

Diğer şiir ise Hayretî’nin şiiri olup yukarıdaki Gevherî şiiri Hayretî’nin bu şiirine naziredir. Dört beyitlik şiirin matlaı şöyledir: “*Yârim ermek diler benden münâfiklar meded / Almak ister canımı tenden münâfiklar meded*”

**15a:** Bu sayfada yazanı belli olmayan dört dörtlükten oluşan bir yaşname vardır. Şiirin ayağı şöyledir: “*Baharda açılmış taze gül olur*”.

**15b:** Bu sayfada Vehbî mahlaslı beş dörtlük ve nakaratlardan müteşekkil bir şiir vardır. Fakat bu şiir Mehmed Sirâceddîn’in “*Mecma’-ı Şu‘arâ ve Tezkire-i Üdebâ*” adlı eserinde ve Y.K./O.Y.’de Âşık Ömer’e ait görünmektedir (Arslan, 2018: 64-65; Karasoy ve Yavuz, 2010: 548). Şiirin Vehbî mahlasıyla yazılmış olması müstensihin hatası olmalıdır. Y.K./O.Y.’deki şiir Sirâceddîn’in aktardığından farklı görünmekle birlikte Y.K./O.Y.’deki şiir Sirâceddîn’in eserindekiyle kıyasa tabi tutulmamıştır. Y.K./O.Y.’de şiir dört dörtlüklü iken Sirâceddîn’de beş dörtlüklüdür. Cönkteki dördüncü dörtlük Sirâceddîn’de iki, ikinci dörtlük dördüncü, üçüncü dörtlük ise dördüncü dörtlüktür. Cönkteki şiir daha çok Sirâceddîn’in eserine benzemektedir. İki şiiri genel anlamda kıyaslırsak ilk bölüm küçük kelime farklılıkları haricinde, nakaratlar ise iki kelime haricinde aynıdır. Diğer kısımlarda birbirlerine benzeyen yerler olsa da epey farklıdır. Cönkteki “*Bulursam rüz-ı mahşerde yarın ol bîvefâ yâri*” ayaklı şiir ile Sirâceddîn’in eserindeki şiir arasındaki farklar sırasıyla şöyledir: *dil-sayâdetin/dildârın - Meni/Beni - yarın ol bîvefâ yâri/ben ol yâr-ı sitem-kârı - Döğem/Açam - yakam/yaka - O zâlimle/O yâr ile - ağlayıp kulsam gerekdir âh-ı efgân/âh idüp kulsam gerek feryâd u efgânı - Ki bîtâb ola/Ola ta‘cîz - Komayım kimseyi ağlatmadım cennette tamuda/ Bulur isem ben ol yâri eger cennât u tamuda - Günah âsâ asalım boynuna yârin terâzûde/Asılup boynuna yâriñ günâh-âsâ terâzûda - Olup anı berâberce varam/Alam anı berâberce gidem - Cihânda rüz u şeb etsem figân etti diyem yâ Rab/İşim bu dâr-ı dünyâda yamân itdi diyem yâ Rab - Öğüp kaşı gibi kaddim kemân etti diyem yâ Rab/Gözüm yaşın figân itmekle kan itdi diyem yâ Rab - Komayıp taktım hâlim yaman etti diyem yâ Rab/Bañâ netdiyse de bu süh-ı cihân itdi diyem yâ Rab - Bana bu cevri u nazı her zaman etti diyem yâ Rab/Benim*

*ebrûsı-veş kaddim kemân itdi diyem yâ Rab - Varıp mahşer yerine ol kader eyleyim efgân/Figânım mahşer ehline ola bir âteş-i süzân - ola talan/eyleye efgân - eyle hâlim görüp anda ola insan/kılalar bu âh u zâra Mâlik ü Rıdvân - O Vehbî mahşer ehli hâlini olsun senin/Seniñ Âşık Ömer hâliñ gören âdem ola.*

**16a:** Sayfa boş olup anlamsız karalamalar vardır.

**16b:** Âşık Ömer'in daha önce yayımlanmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Talı'm dembestedir yâ Rab lütfet kıl küşâd  
Düşmanım kan ağlasınlar dostlarımı eyle şâd  
Bin bir adın hürmet-çün sen barıştır yâ kerim  
Sevdiğim küsmüş bana hiç söylemez eyler inâd

Ben duzağ-ı aşka düştüm bülbülüm bir gülün  
Sevdiğimin başı açık abdalım ayak yalın  
Nazlı yâr başın için gel ağlatma bu ben kulin  
Eşiğinde baş koyanlar buldular gamdan necâd

Tığ-ı gamzen câna verdi gül tımar et yarene  
Bülbülün oldu mekânı verse gülün hârane  
Çün niyâz-ı aşkınla kor yanığım çâre ne  
Hizmetinden döner isem olmayım gamdan âzâd

Mecnûn oldum aşkınla bilemem hiç kandeyim  
Halk içinde gezer iken gûyâ kim bigândeyim  
Der ki **Ömer** hizmetinde eli bağlı bendeyim  
İster isen âzâd eyle ister isen kıl mezâd

**17a:** Âşık Ömer'in "*Halk-ı âlem cümle yârin ben sana oldu mu yâd*" ayaklı, dört dörtlükten oluşan şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 156). Y.K-O.Y.'de bu şiir beş dörtlükten müteşekkil olup dördüncü dörtlük cönkte yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Çün bana yâr olmağı sen kılmadın cânâ murâd/Dilberâ vaslın murâd et-tikçe kaldım nâmurâd - Ben hevâdâr olmadan kurtuldum oldum nâ-murâd/Bî-vefâsın bî-vefâ dildâre olmaz i'timâd - dem-i lütfunla şâd/dahi lütfunla yâd - cümle/cümleten - sana oldu mu yâd/oldum sana yâd - harâmdır şeb-i gam oldu/harâm oldu şeb-i gamdır - senin çün bu/yazıklar bu - murâdım üzre bu gönül/gitti murâdım üstüne -gözü şehlâyisin/dil-i şeydâyisin - merhametsiz dâima hercayisin/merhametsizsin dil-i hercayisin - Neredesin kim sana n'oldu yandın sevdayisin/Yine dersin kim sana n'oldu neden seydayisin - Hiç mi te'sîr etmeyip gitti sana feryâd-dâd/Hiç te'sîr etmedi gitti sana feryâd-ı dâd.*

**17b:** Âşık Ömer'in "*Kâ'be-i maksudun âbâd eyleyen Mevlâ meded*" ayaklı, dört dörtlüklü şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 164-165). S.N.E.'de bu şiir beş dörtlükten müteşekkil olup dördüncü dörtlük cönkte yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki farklar sırasıyla şöyledir: *âbâd/bünyâd - lütfun*

*kudretiyle/lütf-i kudretiyle - didi/dîde - pay edip/yedirip - murâdım ya ilahi Ebû Bekr/murâdın bendenin Bûbekr ü.*

**18a:** Âşık Ömer'in "Çevri çok ihsanı yok bîvefâya gönül verdim meded" ayaklı, dört dördüklü bir şiiri olup hem S.N.E.'de hem de Y.K./O.Y.'de yayımlanmıştır (Ergun, 1935: 165-166; Karasoy ve Yavuz, 2010: 146). İki kitapta da var olan dördüncü dördlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki farklar sırasıyla şöyledir: *âsân idi/âsândır - dîvâne billah netsem acep/billahi ben dîvâne netsem - yüz yüze/yüz be yüz - haseb hâlim/yâre hâlim - yâre vasiyet/dostlar nice şerh - hasret/hayret - eyleyip/eylemiş - mi sanur/su sanur - ne hâline/ne hâlete - Müşkilkâr/müşkil derd.*

**18b-19a:** Bu iki sayfada Sıdkî'ye ait on beş beyitlik bir naat-ı şerif vardır. 19a'nın büyük kısmı boştur. Şiirin matlaı şöyledir: "Zât-ı ahsen menşe-i genç ledün sâhib-i berât / Ki Hudâ tâ bezm-i ezel kıldı mükerrerem pâk zât". Şiirin sonunda 12 M 228 (15 Ocak 1813) tarihi bulunmaktadır.

**19b:** Âşık Ömer'in "Destin öptüm dâmenin ohşayı gördüm söylemez" ayaklı, dört dördüklü şiiri olup daha önce yayımlanmıştır.(Karasoy ve Yavuz, 2010: 278-279) Y.K./O.Y.'de bu şiir beş dördükten müteşekkil olup dördüncü dördlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *dâmenin ohşayı/gabganın okşayı - Goncaveş hayretde kaldım mest eder ağzı/Gonca-i asude-leb dem-bestedir temiz - bin nâzile güftare/güftâra bin nâzile - Hâk-pâye yüz sürüb yalvara/Lehçesi hoş lebi sükker-hâyı - acîb/acep - ayağ üzre ol/ayağa o dem - Kâmet-i servi semen ince miyânı/Ol perî peyker semen-sîmâyı - âvârene/âvâreye - Sînede merhem bulunmaz mı murâd etsen yarene/Sen de merhem mi murâd etsen bulunmaz yaraya - der/ben - bî-çârene/bî-çâreye.*

**20a:** Âşık Ömer'in "Gonca-i dem-beste dîd-i yâri gördüm söylemez" ayaklı, dört dördüklü şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 278). Cönkteki şiirle Y.K./O.Y.'deki şiiri kıyasladığımızda ikinci dördlük üç, üçüncü dördlük ise dördüncü dördlüktür. Y.K./O.Y.'deki ikinci dördlük cönkteki şiirde yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *sükker şîrîn/şîrîn şeker - Çevrilir etrafına/Çevrilip etrafını - dem-beste dîd-i yâri/dem-beste-durur bed-hârı - Akl u fikrim var-ı/Gonca-veş pejmürde leb - Rehgüzârın durmayub dil dolandır/Rehgüzârında dolaşır durmayıp - dildârı/garrârı - hanım söyle efendim sultanım/cân içre cenânımhem efendim - dedim/diyü.*

**20b:** Bu sayfada, Âşık Ömer'in dört dördüklü, "Şekl-i sünbül turra-i tarrâra benzer benzemez" ayaklı şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 280). Y.K./O.Y.'deki ikinci dördlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki farklar sırasıyla şöyledir: *misâli/cemâli - Hubb-ı/Habb-ı - Sa'd-ı/Saât-i - detretmedi/deperetmedi - Kafe-i çini/Nâfe-i dehri - Cismin dahn/misk-i hoten - tazedden/nârından - söylemek/söyleşmek.*

**21a:** Seyyîdî'ye ait "Bulalım vaktidir şimdi" ayaklı bir semaî vardır. Bunun dışında sayfanın devamında "müfred" başlıklarını taşıyan dört müstakil beyit bulunmaktadır.

**21b:** Fahrî'nin "*Lâ-cürm tâ subhdan kâfûr gibi par par yanar*" ayaklı, dört dördüklü şiiri vardır.

**22a:** 21b'deki Fahrî'nin şiirine "Nakdî" tarafından yapılan bir nazire vardır. Şiir dört dördlükten oluşmakta olup ayağı şöyledir: "*Göğsün ol mir'ât-ı iskender gibi par par yanar*".

**22b:** Gevherî'nin dört dördlükten müteşekkil bir şiiri bulunmaktadır. Bu şiir daha önce yayımlanmamış olup şöyledir:

Mest olup mecliste sâkî ol tıfl-ı mükerrem serpilir  
Aşk-ı âvâreler nâ-çâre oldum serpilir  
Saraydan ol Yusuf-ı hüsnün cemâl-i pâkını  
Hayretinden lâl olup aşkıyla sersem serpilir

Bir bî-vaslın yine oldum aceb avâresi  
Rûz u şeb olsam n'ola hicrânının gam-hâresi  
Âlem-i saraylar idi çeşmimin fevvâresi  
Ağladıkça katre katre dîdeden nem serpilir

Hâl-i anber hâmı kim sevdaya uğrattı dîli  
Hâtr-ı âvâremi peyveste kıldın kâkûli  
Gülşen-i cennette var gerçi güzârân bülbülü  
Var mı feryâd eylemekte bana tuâm serpilir

Her kaçan ağyâr-ile ol dilrubâ mey nûş eder  
Neşve-i ser sâz-ile derya gibi san cûş eder  
**Gevherî** hayfâ tegafül üzre bir sarhoş eder  
Askerî bendin çözer gâhı mukaddem serpilir

**23a:** Gevherî'nin "*Her kaçan destâr-ı yârdan müy-i perçem serpilir*" ayaklı, dört dördüklü bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy, Yavuz ve Yılmaz, 2017). Y.K./O.Y.'deki şiir beş dördlük olup dördüncü dördlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Sine-i gerdî bugün çâk oldum serpilir/Severdi bu gönül çarh-ı felâket cüyuna - Âsiyâb? şimdicek nem/Âsiyâb-âsâ gözümünden şimdilik dem - Merd-i cismîn/Merdüm-i çeşmim - Pây-i zincirin o deyip düştü... semtine/Baydır zincîr olan düştü cürümnâk silkine - Tığ-ı müjganın/Hayl-i müjgânı - Gamze-i tatar elinden tığ-ı mîrem serpilir/Asker-i Tatar elinden ..... serpilir - Mest olub germiyet içre kendimi yâd eyledim/Bezm-i cem olsa eger mey-ile berbâd eylerim - ben nâle/şol denlü - Âşkı dil-i teşnim üzere âb-ı zemzem/Göz yaşımдан gülsitanlar içre şebnem - ermiş/bulmuş - Sen şehid-i tığ-ı âşk/Tığ-ı ışk-ıla şehîd - Nâ-halef/Kimsene.*

**23b:** Nâimî'nin "*Tab'-ı anka cevri dil murg-ı hümâdır çifteler*" ayaklı, dört dördlükten oluşan bir şiiri vardır.

**24a:** Nigâhî'nin "Kendi kendinden cenân insâfa gelmiş müjdeler" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri vardır.

**24b:** Nâimî'nin "Gökde heb cümle melâik şâh-ı ken'ân imrenir" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri vardır.

**25a:** "Müfred" başlıklarıyla altı müstakil beyit mevcuttur.

**25b:** Âşık Ömer'in "Mâsivâ şânında münzel yedi âyet bizdedir" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 160-161). Y.K./O.Y.'deki üçüncü dörtlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *suğrâ ve kübrâ/kübrâ biziz çok - hakk-ı âli-l-arş diri/arş-ı Rahmâni bile - Mâsivâ/İstivâ - genç rumûzî-i sırrı - içre/ma'nâda biz genç içre sırr-ı - pâk-i Muharrem'iz/hâk-i Âdem'iz - ilmin ebcedi a'lâ/ilm-i ebcediz asl-ı - elest/ezel - evvel kurmuş çâr ile/ön kurulmadan bu çâr - ayne'l-yakîn aynı/aynü'l-ayân onu - bu felek - mülkünün/yâhût fülk-i tenin - Der ki/Ey - kim şehri/bu şehre.*

**26a:** Seyyîdî'ye ait, "İlâhî Mevt" başlıklı, yedi dörtlükten oluşan, ölüm ve sonrasını anlatan bir şiir vardır. Şiirin ayağı şöyledir: "Ya ben kime yalvarayım".

**26b:** Âşık Ömer'in "Erişir dalyla etrafına şebnem semlenir" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır.(Karasoy ve Yavuz, 2010: 178) Y.K./O.Y.'deki üçüncü dörtlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki farklar sırasıyla şöyledir: *ol/dil - fem/nem - dalyla etrafına/evrâkına dal ile - Kâmla düş/Kâmla düş - siyâhı/siyâh - vermez mahâl/vermez hiç mahâl - gisûların gûyâ ki perçem/gisûları gûya ki pür ham - ahvâlini olduk/ahvâlimi oldum - Aşkınla/Aşk ile - ol yâri gördü/gördü o yâri.*

**27a:** Âşık Ömer'in "Feyz-i Hak'tır bu veli güllerde bestem semlenir" ayaklı dört dörtlükten oluşan bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 178). Y.K./O.Y.'deki dördüncü dörtlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Cân ümmîdi ol/Câna ümmîd-i - devâyî derdime/arakrîz ey perî - veli/dil-i - bestem/şebnem - andı aşkın galiba dânelâların/eyledi aşk âlemin dânelâları - Kûhken Ferhat ile terk eyleyip eşnâların/Kûhsâra düştü Ferhat terk edip insanları - Ş'ûle-i/Tâ şeb-i - ârâların/bînâları - divâne zad / divzâd - içre bu gönül/içre gönül - ahvâlimi ol şah-ı muhalili eylese/ahvâlîme olsa mahallî eylese - Dâmen-i vaslın dile bir kez eylese/Hâlet-i vaslı-y-ıla bir kez tecelli eylese.*

**27b:** Âşık Ömer'in daha önce yayımlanmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Hayli demdir görmedim cânânı gönlüm arzular  
Dişleri dürr lebleri mercânı gönlüm arzular  
Kalmışım gam köşesinde ağlarım Yâkup gibi  
Hüsn içinde Yusuf'u Kenân'ı gönlüm arzular

Keş edersen bu cihânı bulmazam meylin senin  
Hûri midir yâ peri mi bilmezem neslin senin  
Hakk hitârın derîğ etsin sevdiğim cismin senin



Çeşm-i câdû gamzesi fettânı gönlüm arzular

Bir zamanda sürmüş idim seninle çok safâ  
Şimdi ayırdı seni benden bu cerf-i bî-vefâ  
Yâ ilâhi kıl mübeşşir ile lütfunla atâ  
Yâr ile mesûl ettiğim devrânı gönlüm arzular

Der ki **Ömer** bu vücudum yanmada leyl-i nehâr<sup>4</sup>  
İçtin aşkın şarabın kanmadı bu rüzgâr  
Bağ-ı cennet olsa sinen eylesem anda karâr  
Kâmet-i tûbâ yüzü reyhânı gönlüm arzular

**28a:** Bu sayfada Konyalı Âşık Şem’î’ye ait bir şiir bulunmakta olup matlai şöyledir: “*Razıyım her ne ederse bana servi semenim / Tiğ-ı gamzenle sad pâre kılarsa bedenim*”. Şem’î’nin divanındaki şiir ile cönkteki şiir arasında bazı farklar vardır (Şem’î, 1886: 36). Dördüncü beyit ile beşinci beyit cönkte yer değiştirmiş görünmektedir. Bunun yanı sıra şu farklar vardır: *gamzenle/cevr ile - eylemiş ol sîm tenin/eyler imiş sîm tenin - Tamuya/Göremez - şöyle/böyle - öğürse/olursa - perde/hâil - cânândan/ârâmdan*.

**28b:** Âşık Ömer’in daha önce yayımlanmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Ey gönül şimden geri cânâna erdik çok şükür  
Didesi âhu özü mestâne erdik çok şükür  
Bunca dem Leylâ heb gezdim yeter Mecnûn misâl  
Kıl hazer ey dilrubâ sultana erdik çok şükür

Yâri zî-kıymet yaratmış ol gani perverdigâr  
Kadd-i ar’ar’ yüzü çeşm-i siyah ebrû kenâr  
Lebleri kand-ı nebattır yalvarıp ettim nigâr  
Çekme gam şimden geri yârâne erdik çok şükür

Kâkülü samura benzer görmüşüm bir kez hayâl  
Hem dahi gülzâre benzer gerdanı kâfur misâl  
Dişleri hem dürdânedir ol kamer vechinde hâl  
Her gören aklın yitirir cânâ erdik çok şükür

Der **Ömer** budur niyâzım hazrete şimden geri  
Tâ kıyâmet haşra dek terk etmesin ol mâh revâ  
Dâmenine el urub yapışmasın herkes â’rvâ  
Gam değil ol hûrî u gılmana erdik çok şükür

**29a:** Âşık Ömer’in “*Bir hilâl ebrû gözü sehâra erdim çok şükür*” ayaklı dört dört-  
lükten oluşan bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 190).

<sup>4</sup> Bu mısranın üstünde üzeri çizilmiş bir mısra daha olup şöyledir: “*Der ki bu Ömer vücûdum yandı kül oldu hasar*”

Y.K./O.Y.'deki üçüncü dörtlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Hamdülillâh/Âşıkım kim - erdik/erdim (şiirin tüm erdik kelimeleri) - Şakırım bülbül gibi/Andelîb-veş şakırım - şâd olub/çok şükür - Kat-ı teklif/Bî-tekellüf - Day-i hâlini saçıp dâm etmiş gerdânını/Dane-i hâlin saçıp dâm eylemiş gerdânesin - Seyrederken aklım aldı lebleri mercânını/Gönlüm âzû eyler iken lebleri mercânesin - kurbanını/fermânesin - kim ol ider idi/ol eylerdi bana - gedâya meyve-i hüsnün/kuluna munis-i hüsn-i - etmek için dilberin kıldım/etmeğe şehzâdemim ettim - Ya ne minnet al hû/Vuslatın va'd eyledi - Etmiş uşşâka vefa u merhamet dide garîb/Etmez uşşâka vefâyı merhamet her dil garîb - gönlümüz/gönlüme - idim peymâne/iken dermana.*

**29b:** Lisânî'nin dört dörtlülükü "*Hâb-ı nazdan gabgabını her yana serilmiş yatar*" ayaklı bir şiiri vardır.

**30a:** Âşık Ömer'in daha önce yayımlanmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Dilberâ kâküllerin gerdâna serilmiş yatar  
Kara zülfün dağıtıp her yana serilmiş yatar  
Hakk hatadan saklasın ol gül yanağın üstüne  
Ol siyah benler şehâ amane serilmiş yatar

Kadrini bilmez misin ey pür u sadıkların  
Boynu bağlı kul gibi durur senin lâyıkların  
Eyle bir cenk eyledi ağyâr ile âşıkların  
Gövdesi yok kelleler meydana serilmiş yatar

Aya teşbih eylemiş hüsnün seçenler sevdiğim  
Âşık olmuştur sana serden geçenler sevdiğim  
Yanılp aşkın şarabından içenler sevdiğim  
Akli fikrin dağıtıp mestâne serilmiş yatar

Yâr için ağyâr ile oldum muhassıl-ı imtihân  
Tîğ-i mihmet sînem üzre eyledi celî nişân  
Gördüler zahm-ı şedidi diriler ey nev cevân  
Derdimend **Âşık Ömer** al kana serilmiş yatar

**30b:** Harîkî'nin dört dörtlülükü "*Genc-i hüsnün hıfz edip bir tılsım-ı ejder yatar*" ayaklı bir şiiri vardır.

**31a:** Âşık Ömer'in daha önce yayımlanmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Ey perî mülk-i Acem Çin-i Hutun'den mi geliş  
Beyt-i ekrem zezem-i haccu'l-haremden mi geliş  
Kande gittin ey peri göstermedin arz-ı cemâl  
Yoksa kasr-ı cennet bağ-ârâmdan mı geliş

Bu diyârda ne gezersin yok mudur yârın senin  
Rûz u şeb bilmem nedendir âh-ile zârın senin

Bir nedîm-i hasnâ benzer tarz-ı etvârın senin  
Şâh-ı âlem kişveri dârü'l-haşemden mi geliş

Görmedim derh içre mislin ey cemâl-i âfitâb  
Görmesin gül ruhların yâr-ı elemden ıztırâb  
Başın için doğru söyle bana bir şâfi cevâb  
Azm-i sipah eyleyip mülk-i âdemden mi geliş

Dilberâ mümkün müdür etsem seninle imtizâc  
Sen olursun sevdiğim anladım derdime ilâc  
Bu **Ömer** üftâde hüsnün düzdüler bâc-ı harâc  
Kârbânın çektirip Hind ü Yemen'den mi geliş

**31b:** Âşık Ömer'in dört dörtlüklü, "*Hâcetin mi ben gedâ dîvâne olmuş olmamış*" ayaklı bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 288). Y.K./O.Y.'deki ikinci dörtlük cönkteki şiirde üç, üçüncü dörtlük ise ikinci dörtlüktür. Dördüncü dörtlük ise hiç yoktur. Yayımınmamış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *dil dilber-i/dilber dil-i - sanki canana/meylin câna - âşık sana gökden yağar yerden biter/gökten yağar yerden biter âşık sana - firkat-ı hicrandayım/firkat ü hicrindeyim - olmuşum sararıp/sararıp solmuşum - hilâf-ı ezel/Hak azze ve cel - hüsnüne/lâkin ey - el/cân - firâkın endişesin çekem/firâk endişesin çeksin mi - gönder/vermen - Hastadır gönlüm umar/Hasta gönlüme kopar.*

**32a:** Burada kısa bir şukka vardır. Bu şukkada "Sinob kazası Karasu Cami" adı geçmektedir.

**32b:** Vehbî'ye ait dört dörtlüklü "*Bed rakib-i rû-siyâhlar küstü derler küsmemiş*" ayaklı bir şiir vardır.

**33a:** Boş sayfa.

**33b:** Sipâhî'ye ait dört dörtlüklü, "*Zerre denli mal-ı rızka yok tama'im şimdilik*" ayaklı bir şiir vardır.

**34a:** Boş sayfa.

**34b:** Vehbî'ye ait dört dörtlüklü ve "*Ver güzel başın için şâfi cevâb insâfa gel*" ayaklı şiir vardır.

**35a:** Âşık Ömer'in daha önce yayımlanmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Kıl ferâgat cevri ey âlicenâb insâfa gel  
Eyle bir dem lütufî hüsn-i cevâb insâfa gel  
Tâ bu denli cevrine takât getirmez her kişi  
Hecrin-ile kalmadı cismimde tâb insâfa gel

Arzuhâl sunsam yine ben sen güzeller şâhına  
Hâk-pâyine düşüp yüzler sürüp dergâhına  
Lütufî kılınsın terahhum bu fakirin âhına

Ettiğin cefâları edip hesâb insâfa gel

Sevdiğim gözden bırakma âşık-ı şeydâları  
Çün bilirsin sen de câna aşkın sevdaları  
Yetişir bana edersin cevri-ile cefâları  
Bir dem-i fikr ü hayâl eyle hesâb insâfa gel

Yenilmez âşkını benzettim dil-i şeydâlara  
Kimseyi düşürmesin hâk düşüğüm sevdâlara  
Güşu verirsin kelb adunun ettiği ağvâlara  
Bir dem et **Âşık Ömer**'den ictinâb insâfa gel

**35b:** Âşık Ömer'in dört dörtlüklü "*Aktı deryâlar gibi yaşım firâvân oldu gel*" ayaklı bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 352). Y.K./O.Y.'deki ikinci dörtlük cönkte yoktur. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Geçti ömrüm ârzûn ile vaslı cânân noldu/Gitti ömrüm vasl-ı cânân olmadı cân öldü - noldu hâb/kanda gitti - Ağlamaktan inlemekten/Ağlamaklar inlemekler - ârâm-sabr/ârâm u sabrım - İhtiyâr/Akl u fikrim - hasretle gönül/hasretle gönül - Bâsim/Hâsılı - Dilrübâlar sanma rahatla sürer zevki/Sanma dilberler sürür-ı kalb ile eyler - biçâre/divâne.*

**36a:** Bu sayfada çocuk elinden çıktığı anlaşılan karalamalar mevcuttur.

**36b:** Revnakî'ye ait "*Âşk esiri gönlümüz hiç gösterir mi sır güzel*" ayaklı ve dört dörtlükten oluşan bir şiir vardır.

**37a:** Burada "Elhamdülillah" yazma çalışmaları ve çocuk elinden çıkmış çizimler vardır.

**37b:** Âşık Ömer'in "*Mülk-i hüsnün sahibi sultana bilmem n'eyledim*" ayaklı bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 404). Y.K./O.Y.'deki şiirin ikinci dörtlüğü cönkte son dörtlüktür. Yine Y.K./O.Y.'deki dördüncü dörtlük ile cönkteki ikinci dörtlük birbirlerinden farklıdır ve şiirdeki bazı mısraların yerleri değişiktir. Bunların dışındaki kelime ve cümle farklılıkları şöyledir: *ol câna bilmem/bilmem o yâra - Âşıkın gisû kılan dildâre bilmem n'eyledim/Kaşları ince hilâl bilmem o yâra neyledim - Arzuhâl edip efendime hâlimi arz eyledim/Arz edip efendime (ben) vasf-ı hâlim söyledim - seher vâsl-ı baharsız/seherde vâsl-ı yârsız - Mâni' var gonca-ı vâslını tenhâ/Kanda varsam sevdiğimi vatanında - gülemem/gülemem - Der ki Ömer yâ İlâhî gayet oldum ben/Yâ ilâhî sen bilirsin olmuşum gayet - Ben kendini sever iken/Yârimi görmeye geldim - hünkâra/garrâya.*

**38a:** Âşık Ömer'in "*Zemm eder âlem beni yâ Râbb halka bilmem n'eyledim*" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri mevcut olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 380). Y.K./O.Y.'deki üçüncü dörtlük cönkte ikinci, ikinci dörtlük ise üçüncü dörtlüktür. Yayımlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Zemm eder âlem beni yâ Râbb halka bilmem n'eyledim/Çarh-ı gerdândan müzeyyen câmi mey nüş eyledim - Kind şalı hırka-i abâyı/El beni*

diller diyü eĝnim abâyı - halka bilmem n'eyledim/halka n'eyledim (tüm dörtlüklerde) - Gece gündüz ağlamaktan gözlerim/Ağlamaktan rûz u şeb çeşmim yaşı - yâr/şây - gezer/söylenir - ta'n eder âlem ki ta'nı/bir yanadan ta'n-ı âlem - Kimseler/Hâlîme - sormazlar ki/kimse demez - kulunun/Ömer'in - Ol habîbin hürmet için yarlığa Ömer/Hürmetinle yarlığağil bu günehkâr - Zemm eder âlem beni yâ Râbb halka bilmem n'eyledim/Ol habîbin hürmetiyçün kes bu halkın dilini.

**38b:** Âşık Ömer'in "Bir açılmış gül iken âhir solasın sevdiğim" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri mevcut olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 308). Y.K./O.Y.'deki ikinci dörtlük cönkte yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *dahi bir dilbere/de bir gün ben gibi - Gülsitân hüsnün/Gülistân-ı hüsnünü - iken/gibi - yanın/yerin - sad/pür - yârenden bîzâr/birinden zâr - serin açtın yârenin/ol binin açsın yaranın - dâim dilinde/her dem elinden - Dahi sîne mihnet-i gamla/Bunca derd ü aşk-ı mihnetle - cefâ edersin/sen cefâ eyle - Bu cefalardan/Yâ cefadan - gel vefâ/gel yâ vefâ - Ey efendim bilmedik cefâ ki cefâ Ömer'i/Diyesin hayfâ yazıklar bulmadım ol serveri - Sâdik âşık idi virdi yaluna/Âşık-ı sâdik verirdi uğruma - Kandadır bulsam bu bir vakt ola kim ey peri/Âşığım kanda diyü bir vakt ola kim Ömer'i - Arayıp da bulmayıp/Arayasın bulmayıp.*

**39a:** Bu sayfada 38b'nin sonundan başlayıp bu sayfanın sonuna kadar devam eden "Ana sırlar ayân ol Ali'dir hâce-i kanber" ayaklı bir Nesîmî şiiri mevcuttur. Şiirin ilk iki dörtlüğü bu şiirin aslına uygun olmasına karşın geri kalanı farklı ve bozuktur.

**39b:** Âşık Ömer'in "Sâye salmış her yana kurmuş otağı perçemin" ayaklı dört dörtlüklü bir şiiri bulunmakta olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 327). Y.K./O.Y.'deki dördüncü dörtlük cönkte eksiktir. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *her dem/ebrû - Nice yakıp yandırmışsın/Yanmasın yakılmasın hiç - Tiğ-ı müjgân lâle veş al kana/Müjgânınla la'l-veş kanlara - Selvi/Serv - verir/durur - rânâlara/hamrâlara - Aşş-ı lütfun hayât verir bülbül-i/İsî nutkundan hayât erdi dil-i - Sünbül-i anber/Anberîn sünbül - rüyün ey/dünun ol - Asker-i/Ekserî - görsün hû/gidermesin.*

**40a:** Naimî'ye ait "Kendiye ram etmek ister hatt-ı hâli perçemin" ayaklı, dört dörtlüklü bir şiir bulunmaktadır.

**40b:** Âşık Ömer'in "Nemden incinmiş aceb ol yâre söylen söylesin" ayaklı dört dörtlüklü bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 257). Y.K./O.Y.'deki dördüncü dörtlük cönkte ikinci, üçüncü dörtlük ikinci, beşinci dörtlük ise dördüncü dörtlüktür. Üçüncü dörtlük ise hiç yoktur. Yayınlanmış şiirle cönkteki şiir arasındaki farklılıklar sırasıyla şöyledir: *Bilmezem ki/Tek dururken - ben gedânın gece gündüz/meded bu ben gedanın - eylen/edin - dildâre/ağyâra - meded/amân - Kâ'be hakkı/Kâ'be-i Hak - kılsa/kılsın - anın kemter kulu/ben onun bir kemteri.*

**41a:** Anlamsız karalamalar mevcuttur.

**41b:** Âşık Ömer'in "Dâimâ âyîne-i dünyâya bak da ibret al" ayaklı dört dörtlüklü bir şiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 357). Yayınlanmış

şiiirle cönkteki şiiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *Ey gönül/Zâhidâ - bînâya/vâlâya - idüsin kalbini saf eyle gel/ile her dem kalbini pâk ede-gör - olurlar idi/tâ onlar oldu - götürüp tahtını kanı ne oldu Süleymân/götüren tahtını n'oldu Süleymân-ı zamân - Ey gönül zerre denli çekme fenanın/Ârif ol çekme fenanın zerre kadar - yâri hüdadır cümle verir/Mevlâ'sı birdir ol verendir - Âdem'in kalbindeki/Her seher vaktinde var - Ey Ömer gel sen dayanma bî-fenâ/Ey Ömer ermedin mi bu fenâ - Olsun uyma sakın bu dünya/Bu cihân devr-i zamândır aldanma - mevtaya/hünkâra.*

**42a:** Bu sayfada yedi satırdan oluşan bir şiiir parçası vardır. Kime ait olduğu belli olmayan şiiir bozuk ve okunaksızdır. İlk mısraı şöyledir: “Çün veli dâmenine erdi bezm destimiz”.

**42b:** Âşık Ömer'in “Geldi erişti bugün vakt u zamânım elvedâ” ayaklı dört dörtlüklü bir şiiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010:309). Y.K./O.Y.'deki şiiirin dördüncü dörtlüğü cönkte yoktur. İki şiiir arasındaki farklar sırasıyla şöyledir: *şühesiz/pertev-i - gurbetlik elde/gurbet elinde - lezzette geçti dâim/zilletle dâim geçti - gaflet/ülfet - Gördüğüm/Bulduğum.*

**43a:** Âşık Ömer'in “Gelü isbât eder isem etme inkâr elvedâ” ayaklı dört kıtalık bir şiiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 308). Y.K./O.Y.'deki şiiirin dördüncü dörtlüğü cönkte yoktur. Yayımlanmış şiiirle cönkteki şiiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *imdi/indi - sana dursun emânet/emânet sana dursun - Gelü/Gelip - eder/eyler - Etdiğim çoktur cefâlar sana yüz bin/Kıldığım çoktur sana yüz bin cefâyı - eyle bana selvi semen/et bana serv ü semen - geşt ü güzâr etsem cihâni cümleten/seyr ü güzâr eder isem hep cümle ben - Bulmam/Bulmadım - Ey güzeller padişahı gel/Âlemi var eyleyen ol yek - bâ-safâya çâr-yârın/çâr-yâr-ı bâ-safânın aşkına - an beni unutma dildâr/olsa yüzün göreyim yâr - hâtiften geldi bir/çün geldi hatiften - Şehr-i mâtemden meğer/Sırr-ı mâtemden bize - Birbirimizdendir yefâ ayrılıp düştük/Ayrı düştük birbirimizden olup hayfâ - Sağ isen bir yana ben bir yana sen var/Sevdiğim sen bir yana ben bir yana var.*

**43b:** Âşık Ömer'in “Zulmet-i gam-hâne pür-nûr olmadı hayf oldu hayf” ayaklı dört dörtlüklü bir şiiiri olup daha önce yayımlanmıştır (Karasoy ve Yavuz, 2010: 312). Y.K./O.Y.'deki şiiirin üçüncü dörtlüğü cönkte yoktur. Yayımlanmış şiiirle cönkteki şiiir arasındaki kelime, kelime grubu ve mısra farklılıkları sırasıyla şöyledir: *gaflette/zulmette - dil bahtımız âyinesi açılmadı/gül bahtımız açılmadı âyinemiz - aşkına/aşkınla - Hizmetin de/Hizmetimiz - cefâ/eyvâh - bedlikâ/bedgüher - sözler/hamrın - Çeşm-i zârım âşika/Cism-i zâr-ı âşika - mübtelâ ki/müptelâyı - Bu garib Âşık Ömer/Benden Âşık Ömer'im - Nice meddâhı/Anca meddâhın - himmet-i veli/himmet dil-i.*

**44a:** Nesîmî'nin “Arşdaki kandilden, nurdan gelirim” ayaklı, altı dörtlükten oluşan bir şiiiri mevcuttur.

**44b:** Âşık Ömer'in daha önce yayımlanmamış bir şiiiri olup şiiir şöyledir:

Aradım gezdim cihâni nevbaharım bunda yok  
Hokka fem sâhib-i kadem şiiirin zebânım bunda yok

Kande gitti bilmezem ol nev civânı görmedim  
Pek nazar ettim a'cebdir kâmrânım bunda yok

Bilmezem ol bî-vefâ gamda mıdır yâdımda mı  
Bâde-i hamra içtin ağyâr-ile muhabbette mi  
Bir haber alsam cânândan gûşe-i vahdette mi  
Hûbların ser tâcı ol hokka dehânım bunda yok

Hiç haberdâr olmadı bu hâle çeşm-i mestimiz  
Gönlümü sayd edeli bir işe varmaz destimiz  
Çün hakiki dost kim billâh yoktur kastımız  
Anlatırdım derdimi sâhib zebânım bunda yok

Def'-i gam kılmak dilersen rûz u şeb iç bâde gel  
Kalmışım gam köşesinde sevdiğim imdada gel  
Pek dertlisin **Âşık Ömer** sırrın açma yâda gel  
Anılıp bir ad ile nâm-ı nişânım bunda yok

**45a:** Âşık Ömer'in daha önce yayımınmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Ey perî peyker cemâl-i gülizâr elvedâ  
İşte gittim sağ esen kalındı yârim elvedâ  
Ateş-i hecrinle yaktın bu vücûdum şehrini  
Haşra dek sevinmesin aşkınla nârım elvedâ

Genç firkatte göründü çeşmime râh-ı sefer  
Köhne dünyâyı gezip seyreyleşem ser-tâ-ser  
Almayasın bir zaman nâm-ı nişânımdan haber  
Ey benim yâr-i kaddimim yadigârım elvedâ

Hasretinle sînem üzre taze dağlar yakayım  
Çağlayıp seller gibi bilmem ne semte akayım  
Gel bugün dîdârına bâri doyunca bakayım  
Yâ görem yâ görmeyem bir dahi yârim elvedâ

Der ki **Ömer** mülûkim ben bu kârım üstüne  
Şöyle kim bil ne-kıldım kesbiyle kârım üstüne  
Ben ölede dostlarım gelsin mezarım üstüne  
Yazalar bu nâle-i feryâd zârım elvedâ

**45b:** Âşık Ömer'in daha önce yayımınmamış bir şiiri olup şiir şöyledir:

Ey perî peyker cemâli mah-ı tabân elvedâ  
Mûnisi râm olduğum lâ'l-i Bedehşân elvedâ  
Bâde-i hicrânını nûş eyledim câna bugün  
Gam yüküm yüklendi hâlâ selvi hûbân elvedâ

Azm-i râh etmem müferrid neyleyim bî-ihyâr  
Bilmez idim çerhi gördüm etmez imiş bir karâr  
Sen kim zevk-i sefâda benden oldum gamgüsâr  
Ey kaşı ahter yüzü gül çeşmi mestân elvedâ

Lütfuna mağrur iken vaslından oldum nâ-ümid  
Ağlamaktan dideler kan doldu illâ lâ-mukannid  
Gül gözünden bus ettim şayet ere emri yd  
Yâ gelem yâ gelmiyem Yusuf u Ken'an elvedâ

Der ki **Ömer** gözün aydınken ey beğim hayfa beni  
Hazret-i hakka emanet ederim câna seni  
Belki şayet görmeyem ey ruh-ı mestânım seni  
Elvedâ ey kamet-i selvi hırâmân elvedâ

**46a:** Rehberî'nin "*Kadir kıymet bilmez dostâne düştü ortalık*" ayaklı, dört dörtlükten oluşan bir şiiri vardır.

**46b:** Seyyid Ali Oğlu'na ait okunaksız ve düzensiz bir şiir vardır. İlk mısraı "*Eğer sarı öküzden suâl sorulursa*" şeklindedir.

**47a:** Sayfada okunamaz durumda bir mühür vardır. Üç kere de "Yâ Ali" ifadesi mevcuttur.

**47b:** Boş sayfa.

#### IV. Sonuç

Simav ilçesinin Naşa köyünde bulunmuş olan cönkte 82 mahlaslı, 6 mahlassız toplam 88 şiir, 17 dua ve beddua, 1 hüccet ve 1 şukka bulunmaktadır. Cönkte şiiri olan 28 şair şunlardır; *Abdülbâkî, Âbî, Âşık Feryâdî, Âşık Ömer, Âşık Şem'i, Âşık Yusuf, Fahrî, Gavherî, Harikî, Hayretî, Lâ'li, Lisânî, Meftûnî, Nâbî, Nâimî, Nakdî, Nasûhî, Necâtî, Nesîmî, Nigâhî, Rehberî, Revnakî, Rûhî, Seyyidalioğlu, Seyyidî, Sıdkî, Sipâhî, Vehbî*. Bu şairlerden en çok şiir 39 şiirle Âşık Ömer'indir. Sıdkî'nin 5, Gavherî'nin 4, Rûhî'nin 4, Nâimî'nin 3, Lâ'li, Nesîmî, Seyyidî ve Vehbî'nin ikişer şiiri olup diğerlerinin birer şiiri vardır. Yaptığımız tarama neticesinde, Âşık Ömer'in 9, Gavherî'nin 2, Âşık Yusuf'un 1 şiirinin de daha önce yayımlanmadığı görülmüştür.

#### Kaynaklar

Aksoyak, İ. H. (2016). "*Cönk İmlâsı*". *Milli Folklor*, 111, 5-13.

Arslan, M. (2018). *Mecma'-ı Şu'arâ ve Tezkire-i Üdebâ (Mehmet Sirâceddîn)*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Dîvân-ı Şem'i, (1296) İstanbul.

Elçin, Ş. (1988), "*Cönkler ve Mecmualar Üzerine*", Halk Edebiyatı Araştırmaları-I, *Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları*, 11-12.



- Elçin, Ş. (1998) *Gevherî Divanı*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Eren, H. (1973). “*Bursalı Bir Saz Şairi Yusuf*”. *Türk Dili*, XXVIII (262), 217-220.
- Ergun, S. N. (1935). *Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri*. Semih Lütfi Matbaası ve Kitap Evi.
- Gökyay, O. Ş. (1995). *Eski, Yeni ve Ötesi Seçme Makaleler I*. İletişim Yayınları.
- Karahan, A. (1991). “*Âşık Ömer*”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 4(1), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Karasoy, Y. (2018). “*Âşık Ömer Divanına Katkılar- II*”, (Ed.Reyhan Gökben Saluk), *Bilimin İzinde*, Ankara: Berikan Yayınları, 151-170.
- Karasoy, Y. ve Yavuz, O. (2003). “*17. Yüzyıl Saz Şâiri Âşık Ömer Üzerine Bazı Mülâhazalar*”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN’a Armağan)*, 13, 177-215.
- Karasoy, Y. ve Yavuz, O. (2010). *Âşık Ömer Divanı*. İnci Ofset.
- Karasoy, Y. ve Yavuz, O. (2017). “*Âşık Ömer Divanına Katkılar - I*”. *TÜBAR XLI*. 157-194.
- Karasoy, Y, Yavuz, O ve Yılmaz, İ. (2017). *Gevherî Divanına Katkılar. Sutad*, 42, 1-22 (s. 11).
- Kaya, D. (2010). “*Âşık Edebiyatının Önemli Yazılı Kaynaklarından Cönkler*”. *Kültür Çağlayanı*, 16, 9-11.
- Koz, M. S. (1977). “*Cönk*”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, II, Dergâh Yayınları, 83-85.
- Köprülü, M. F. (2004). *Saz Şâirleri (I-V)*. Akçağ Yayınları.
- Rûhî-i Bağdadî (1287). *Külliyât-ı Eşâr*.
- Sakaoğlu, S. (1989). “*Türk Saz Şiiri*”. *Türk Dili*, 1989, III (445-450), Ocak: 105-250.
- Sakaoğlu, S. (1995). “*17. Yüzyıl Âşık Edebiyatı Üzerine Notlar: 17/Üsküdârî-Öksüz Âşık-Âşık Yusuf*”. *Türk Dili*, 1995, II (526), Ekim: 1129-1138.
- Tarlan, A. N.(1963). *Necâtî Beg Divanı*. Milli Eğitim Basımevi.
- Töret, A. B. (2019). “*Balkesir’de Bulunan Bir Cönte Âşık Ömer’in Şiirleri*”. *12(12)*, 516-538.
- Yavuz, O. (1988). “*Türk Edebiyatında Cönkler, Husûsiyetleri ve Dil*”. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 54, 117-131.